

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

67.

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 20-го Августа — 1835 — Wilno. Wtorek. 20-go Sierpnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 8-го Августа.

Послѣ бывшаго въ Петергофѣ 1-го Августа молебствія, водоосвященія, окропленія знаменъ Святою водою при церковномъ парадѣ, Государь Императоръ въ половинѣ перваго часа, съ Государынею Императрицею, Великимъ Княземъ **КОНСТАНТИНОМЪ НИКОЛАЕВИЧЕМЪ** и Великою Княжною **ОЛГОЮ НИКОЛАЕВНОЮ**, изволили сѣсть на пароходъ *Геркулесъ*, для слѣдованія въ Данцигъ.

Императорскую Фамилію въ семь путешествій сопровождали Принцъ *Фридрихъ* Нидерландскій, съ Супругою и Владѣтельный Герцогъ *Нассаускій*.

Государь Цесаревичъ изволилъ сопровождать Высокихъ Родителей Своихъ до большаго Кронштатскаго рейда, гдѣ въ два часа по полудни, простившись съ Ихъ Величествами, изволилъ на пароходъ *Александрія* возвратиться въ Петергофъ, а пароходъ *Геркулесъ*, въ сопровожденіи парохода *Ижоры*, продолжалъ до Данцига путь свой, который совершился благополучно въ трое сутокъ и нѣскольکو часовъ.

Погода совершенно благопріятствовала сему мореплаванію.

Пароходы встрѣчены были на пути разными военными судами, собственно для сего назначенными.

Суда сіи были: бригъ *Патроклъ*, крейсировавшій у Роткшера, шкуна *Молнія* и люгеръ *Спрѣльна* на меридіанѣ Ревеля, корветъ *Наваринъ* противъ входа въ Рижскій заливъ, фрегатъ *Беллона* у Виндау, фрегатъ *Касторъ* на меридіанѣ мыса Брустерорда.

Въ 25 миляхъ отъ Данцига эскадра, изъ десяти кораблей и шести фрегатъ состоящая, отвѣзшая въ сей городъ гвардейскій отрядъ, встрѣтила пароходы и отдала салютъ Императорскому штандарту. Маловѣтріе не позволило эскадрѣ слѣдовать за пароходомъ *Геркулесомъ*, который въ шесть часовъ по полудни входилъ уже на рейдъ Данцига, гдѣ и встрѣченъ былъ нашимъ пароходомъ *Проворный*, на которомъ Его Королевское Высочество Наслѣднй Принцъ Прусскій слѣдовалъ изъ Данцига навстрѣчу Государю Императору.

При входѣ въ городской каналъ, Ихъ Величества встрѣчены были многочисленнымъ народомъ и знатнѣйшими особами города, которые ожидали въ палаткѣ, красиво убранной. Отсюда Ихъ Величества изволили въ экипажахъ отправиться въ городъ, отстоящій отъ гавани въ семи верстахъ.

Всѣ дома города были освѣщены; усердные жители, наполнявшіе дорогу отъ гавани и самыя улицы города многочисленными толпами, съ видимою радостью и восклицаніями ура! встрѣчали Ихъ Величества.

— Высочайшимъ Приказомъ 26-го Іюля, Исправляющій должность Члена Полеваго Аудиторіата 1-й Арміи, состоящій по Арміи Полковникъ *Севастіановъ*, произведенъ за отличіе въ Генералъ-Маіоры, съ назначеніемъ Командиромъ 2-й бригады 7-й Пѣхотной дивизіи; назначены: Командиръ 1-й бригады

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, dnia 8 Sierpnia.

Po odprawionych w Peterhoffie dnia 1go Sierpnia modłach, poświęceniu wody, pokropieniu wodą święconą znamięmъ въ парадzie Cerkiewney, CESARZ JEJOMOŚĆ o godzinie pół do pierwszej, z CESARZOWĄ JEJOMOŚCIĄ, WIELKIM XIECIEM KONSTANTYNEM NIKOŁAJEWICZEM i WIELKĄ XIEŻNICZKĄ OLGA NIKOŁAJEWNA, raczyli sięsiść na parochód *Herkules*, dla jechania do Gdańska.

CESARSKĄ Familią w tej podróży przeprowadzali Xiąże *Fryderyk* Niderlandzki z Małżonką, i Panną Xiąże *Nassauski*.

CESARZEWICZ JEJOMOŚĆ raczył przeprowadzać NAYJAŚNIEYSZYCH RODZICÓW Swoich do wielkiej Kronsztadzkiej reidy, gdzie o godzinie 2rey z południa pożegnawszy się z NAYJAŚNIEYSZEMI PAŃSTWY, raczył na parochodzie *Alexandrya* powrócić do Peterhoffu, a parochód *Herkules*, przeprowadzany przez parochód *Iżorę*, poszedł w dalszą swą podróż do Gdańska, która szczególnie odbyła została we trzy doby i kilka godzin.

Łogoda zupełnie sprzyjała tej morskiej podróży.

Parochody spotkane były na drodze przez różne wojenne okręty, właściwie do tego przeznaczone.

Okręty były te: bryg *Patrokl*, który krążył u Rotksera, szkuta *Motnia* i Ingr *Strelna* na południku Rewla korweta *Nawaryn* naprzeciw wejścia do zatoki Rykiey, fregata *Bellona* pod Windawą, fregata *Kastor* na południku przylądka Brusterord.

O 25 mil od Gdańska eskadra, z dziesięciu okrętów i ześciu fregat złożona, która odwoziła do tego miasta oddział Gwardyi, napotkała parochody i salutowała CESARSKIEMU SZTANDAROWI. Wiatr mały nie pozwolił eskadrze iść za parochodem *Herkulesem*, który o godzinie 6tej z południa wchodził już do portu Gdańska, gdzie też był spotkany przez nasz parochód *Prokorny*, na którym Jego Królewska Wysokość Xiąże Następcy Pruski jechał z Gdańska na spotkanie CESARZA JEJOMOŚCI.

Wchodząc do mieskiego kanału, NAYJAŚNIEYSZE PAŃSTWO spotkali byli przez liczne zgromadzenie ludu i znaczniejsze osoby miasta, które oczekiwały w namiocie, ozdobnie przybranym. Ztąd NAYJAŚNIEYSZE PAŃSTWO raczyli w pojazdach udać się do miasta, oddalonego od portu na siedm wiorst.

Wszystkie domy miasta były oświecone; serdecznością uniesieni mieszkańcy, napełniający drogę od portu i same ulice miasta licznemi kupami, z widoczną radością i okrzykami ура! spotykali NAYJAŚNIEYSZE PAŃSTWO.

— Przez NAYWYŻSZY rozkaz dzienny 26go Lipca, Sprawujący obowiązki Członka Audytoryatu Polnego 1szej Armii, liczący się w Armii Półkownik *Sewastianow*, za odznaczenie się, wyniesiony na Jenerał-Majora, z przeznaczeniem na Dowódcę 2giey brygady 7mej dywizyi pieszey; naznaczeni: Dowódca 1szej brygady 2giey lek-

2-й Легкой Кавалерийской дивизии, Генераль-Маиоръ *Карповъ*, Командиромъ 2-й бригады оной дивизии, на мѣсто Генераль-Маиора *Ивановскаго*, а сей Командиромъ 1-й бригады той же дивизии; Командиръ 2-й бригады 7-й Пѣхотной дивизии, Генераль-Маиоръ *Бирюлинъ*, Исправляющимъ должности Начальника Артиллерийской дивизии 3-го Пѣхотнаго Корпуса, на мѣсто Генераль-Маиора *Симборскаго*, коему состоять по Артиллерии; исключенъ изъ списковъ, умершій, состоящій по Арміи Генераль-Маиоръ *Титовъ*.

— Высочайшею Грамотою 17-го Іюля, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ *Ордена Св. Станислава 2-й степени* Королевской Прусской Тайный Советникъ Посольства *Гумбертъ*.

— Указомъ Правительствующаго Сената, отъ 29-го Іюля сего года, объявлено, что Государь Императоръ, по положенію Комитета Гг. Министровъ, Высочайше повелѣть соизволилъ: признавать купца Тильмана Громме Бременскимъ Консуломъ въ С. Петербургъ, а купцевъ Константина Тала и Эдуарда Брандта Гамбургскими Консулами въ С. Петербургъ и Архангельскѣ.

— Въ Субботу, 3-го Августа, скончался здѣсь, въ С. Петербургъ, послѣ продолжительной болѣзни, на 79 году отъ рожденія, Инспекторъ Корпуса Корабельныхъ Инженеровъ, Генераль-Лейтенантъ и Кавалеръ *Яковъ Яковлевичъ Брюнъ Св. Катеринъ*. Лудовикъ XVI, Селимъ III, Екатерина II, Георгій III, Бонапарте, Нидерландское Правительство, Павелъ I, Александръ I, нынѣ царствующій Императоръ НИКОЛАЙ I, знали его какъ великаго инженера. Франція, особенно Турція, еще болѣе Россія, — цѣлыми флотами мѣрили его труды и заслуги. — Многіе Вышеносцы, не жалѣя обещаній, издержекъ, склонили его оставить Россію; но необыкновенная преданность; или лучше, привязанность, любовь какъ бы роднаго сына Россіи — ко всемъ Русскимъ Монархамъ и ко всему Русскому, и въ счастья и въ огорченіяхъ, по службѣ неизбежныхъ, равно постоянная, рѣшительно отвергла всѣ обольщенія. — Въ память Россіи, въ благодарность за 38-лѣтнее гостепріимство, онъ оставилъ ей цѣлый корпусъ кораблестроителей, имѣ образованныхъ, изъ которыхъ каждый, — какъ покойный любилъ говорить, — *можетъ съ гостью замѣнить его*. Подробности жизни, трудовъ, заслугъ и страданій этого умнаго и примѣрно нравственнаго Генерала будутъ изложены въ особой Біографіи.

— Россійской Американской Компаніи корабль *Елена*, Командиръ Лейтенантъ Тебеньковъ, отправился 5-го Августа изъ Кронштата въ Американскія колоніи.

— Въ Тегеранѣ, по послѣднимъ извѣстіямъ, появилась заразительная болѣзнь, имѣющая признаки холеры. Она уже похитила внезапно одного изъ первыхъ Персидскихъ сановниковъ — *Могамедъ-Гуссейнъ-Хана*, управляющаго дѣлами Государства послѣ Каймакана. Сей послѣдній также скончался, вѣроятно отъ той же болѣзни. По свѣдѣніямъ полученнымъ изъ того края, Шахъ намѣревается раздѣлить власть, находившуюся доселѣ въ рукахъ Каймакана, и распределить всѣ части управленія, по роду ихъ, между нѣсколькими лицами. (Сбс. II.)

Одесса, 19-го Іюля.

Изъ Константинополя пишутъ отъ 5-го (17) Іюля: Султанъ въ день рожденія Пророка, повелѣлъ войскамъ надѣть кивера.

— Говорятъ, что здѣсь получено извѣстіе будто бы Паша Скодрійскій и нѣкоторые другіе чиновники умерщвлены народомъ въ Скодріи (въ Албаніи).

— Вчерашній день отошла отсюда назначенная въ Албанію эскадра изъ семи военныхъ судовъ. Въ то же время объявлена официально иностраннымъ Посольствамъ блокада береговъ сей провинціи; Правительство получило неблагоприятныя извѣстія съ этого новаго театра возмущенія, и 20-го числа назначено большое собраніе Дивана. Приготовленія въ арсеналѣ продолжаютъ съ большою дѣятельностію, и всѣ суда, оставшіяся здѣсь послѣ экспедицій въ Триполи и въ Албаніи, скоро выйдутъ на Бешикташскую рейду.

— Чрезъ три дня Султанъ отправится въ небольшое путешествіе, о которомъ было уже объявлено. Говорятъ, что онъ пройдетъ до Картаlemi, или даже можетъ быть, до Мугалицы, чтобы осмотрѣть новую дорогу въ Исмиду.

— Сѣверо-Американскій Повѣренный въ Дѣлахъ, Коммодоръ *Портеръ*, намѣренъ отправиться въ Тунисъ, для поправленія своего здоровья, требующаго перемѣны воздуха.

— *Юсуфъ-Паша*, бывшій военно-плѣннымъ въ Одессѣ, которому недавно возвращенъ его имѣніе, на-

кѣ Кавалерійской дивизіи, Генерал-Маиоръ *Карповъ*, Доводца 2-й бригады тѣже дивизіи, на мѣсцѣ Генерал-Маиора *Ивановскаго*, а тен Доводца 1-й бригады тѣже дивизіи; Доводца 2-й бригады 7-й дивизіи пѣшеы, Генерал-Маиоръ *Бирюлинъ*, Sprawujacym obowiązki Naczelnika Artylleryyskiej dywizyi 3-go Korpusu piechoty, na mѣсцѣ Jenerał-Majora *Simborskiego*, który ma się liczyć w Artylleryi; wykresłony z kontroli, zmarły, liczący się w Armii Jenerał-Major *Titow*.

— Przez Najwyższy Dyplomata 17-go Lipca, Najłaskawiey mianowany Kawalerem orderu *S. Stanisława 2go stopnia*, Królewsko - Pruski Tajny Radca Poselstwa *Humbert*.

— Przez Ukaz do Rzadzacego Senatu, pod 29-tym Lipca, obwieszczone, że Cesarz Jegomość, po nastalém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, Najwyżey rozkazać raczył, uznawać kupca Tilmana Gromme Bremeńskim Konsulem w St. Petersburgu, a kupców Konstantego Tala i Edwarda Brandta, Hamburgskimi Konsulami w St. Petersburgu i Archangelsku.

— W sobotę, 3-go Sierpnia, umarł tu w St. Petersburgu, po długiej chorobie, w 79 roku wieku swego, Inspektor Korpusu Inżynierów Okrętowych, Jenerał-Porucznik i Kawaler *Jakób Brune St. Cathérine*. Ludwik XVI, Selim III, Katarzyna II, Jerzy III, Bonaparte, Rząd Niderlandzki, Paweł I, Alexander I, i teraz Panujący Cesarz NIKOŁAJ Iszy, znali go, jako wielkiego inżyniera. Francya, osobliwie Turcyja, więcey jeszcze Rossya, — flotami całemi mierzyły jego prace i zasługi. — Różni Monarchowie, nie szczędząc obietnic, wydatków, namawiali go opuścić Rossyę; ale niezwyčajne oddanie się, albo raczej, przywiązanie, miłość rodzzonego syna Rossyi, — do wszystkich Ruskich Monarchów i do wszystkiego, co jest Ruskim, i w szczególności i w nieprzyjemnościach, od służby nieodzielnych, równie stanowczo odrzucał wszystkie układy. — Na pamięć dla Rossyi, na wdzięczność za 38-mioletnią gościnność, zostawił dla niej cały Korpus okrętowych budowniczych, z których każdy, — jak zmarły lubił mawiać, — *może z honorem go zastąpić*. Szczegóły życia, prac, zasług i cierpień tego mądrego i wzorowego moralności Jenerała, będą opisane w osobney biografii.

— Rossyysko-Amerykańskiej Kompanii okręt *Helena*, Dowódzca Porucznik *Tebienkow*, wyjechał dnia 5 Sierpnia z Kronsztadu do osad Amerykańskich.

— W Teheranie, podług ostatnich wiadomości, okazała się zaraźliwa choroba, mająca charakter cholery. Zabrała już niespodzianie jednego z pierwszych Dygnitarzy Perskich — *Mohamed-Mussein-Chana*, który kierował sprawami państwa po Kaymakanie. Ten ostatni także umarł z tѣже podobno choroby. Podług wiadomości z tego kraju otrzymanych, Szach ma zamiar rozdzielić władzę, zostając dotąd w ręku Kaymakana i wszystkie części zarządów, podług ich rodzaju, na kilka osób (P. P.)

Одесса, dnia 19 Lipca.

Z Konstantynopola donoszą pod 5 (17) Lipca: Sułtan, w dzień narodzenia Proroka, rozkazał woyskom przywdziać giwery.

— Mówią, że tu otrzymana wiadomość, iż jakoby Basza Skodryjski i niektórzy inni urzędnicy są pozabijani przez pospólstwo w *Skodrze* (w Albanii).

— Wczora wyszła ztąd przeznaczona do Albanii eskadra z siedmiu wojennych okrętów. W tymże czasie urzędowie uwiadomiono poselstwa cudzoziemskie o blokadzie brzegów tej prowincyi; rząd otrzymał nieprzyjemne wiadomości z tego nowego teatru zamieszek, i dnia 20-go naznaczono wielkie zebranie Dywana. Przygotowania w arsenale trwają ciągle z wielką czynnością, i wszystkie okręty, pozostałe tu po wyprawach do Trypolu i Albanii, rychło wyйдą do Besziktaszkiego portu.

— Za trzy dni Sułtan wyjedzie w niewielką podróż, o której było już doniesiono. Mówią, że się uda do Kartalemi, lub nawet może do Mugalicy, dla obejrzenia nowej drogi do Ismidu.

— Pełnomocnik Północno-Amerykański, Kommodor *Porter*, ma zamiar wyjechać do Tunetu, dla poprawy zdrowia, wymagającego odmiany powietrza.

— *Jussuf-Basza*, który był w niewoli wojenney w Odessie, a któremu niedawno przywrócone zostały jego

именовань, третьяго дня, Пашею Бѣлградскимъ; Пашалыкъ этотъ значительно увеличенъ. *Юсуфъ-Паша* отправится скоро къ мѣсту своего назначенія, и вчера принималъ поздравленія отъ всѣхъ чиновниковъ. — Дарданельскій Паша, допустившій оплошностію своею сильное распространение чумы, отрѣшенъ отъ должности. (Од. В.)

Варшава, 21-го Августа.

Вчера въ Варшавѣ получено изъ Калиша отъ 7-го (19) Августа извѣстіе. Его Императорское Величество въ 2 часа по полудни изволилъ вступить въ границы Рос. Имперіи. По дорогѣ до Калиша на почтовыхъ станціяхъ, по распоряженію Его Свѣтлости Князя Варшавскаго, Намѣстника Царства Польскаго, поставленъ былъ конвой для сопровожденія Его Величества, но Государь Императоръ отмѣнилъ сіе распоряженіе и слѣдовалъ въ Калишъ безъ всякаго сопровожденія. Въ городѣ Слупцахъ Калишскаго Воеводства, изволилъ осматривать отрядъ Гвардіи, идущій для маневровъ въ Калишъ. Командующій симъ отрядомъ Генералъ-Адъютантъ *Исленьевъ*, имѣлъ честь представляться Его Императорскому Величеству. Сегодня въ 6 часовъ утра Государь изволилъ прибыть въ Калишъ съ Намѣстникомъ Царства Польскаго, Его Свѣтлостію Фельдмаршаломъ, Главнокомандующимъ Дѣйствующею Арміею, который для встрѣчи Государя Императора, пріѣхалъ къ первой почтовой станціи въ деревни Хоча. Всѣ Генералы командующіе войсками, собранными при Калишѣ, а также и Генералы прибывшіе для маневровъ, собравшись въ квартирѣ Его Императорскаго Величества, ожидали прибытія Августѣйшаго Государя и имѣли честь Его встрѣтить. Послѣ сего были они приглашены къ Императору на обѣдъ, а въ 5-ть часовъ по полудни Его Императорское Величество, изволилъ отправиться въ лагерь для осмотра войскъ.

22-го Августа.

Вчера нѣкоторыя дѣйшія газеты уведомили о счастливомъ прибытіи Августѣйшаго Императора и Короля въ предѣлы Царства и въ Калишъ. Едва о семъ распространилось извѣстіе, какъ вдругъ жители Варшавы обрадованные онымъ, не находя въ столь краткое время средства изъяснить свои чувства Великому Государю, по собственному внушенію, поспѣшили иллюминировать дома всей столицы. Прекраснѣйшій вечеръ благоприятствовалъ сему неожиданному по отъ сердца происходящему торжеству. (Г. С.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Данцигъ, 10-го Августа.

Хотя Императорско-Россійскія сухопутныя войска въ прошлый четвертокъ отправились въ Калишъ; однако находится еще Россійскій флотъ состоящій изъ 20 кораблей, за милю отъ берега, который виденъ съ нашего порта, и какъ кажется пробудетъ тутъ до пріѣзда Его Императорскаго Величества, что послѣдуетъ на будущей недѣлѣ. Сей флотъ надежащимъ образомъ вооруженъ, и содержитъ 8,000 солдатъ и матросовъ. Нѣсколько сотъ Русскихъ ежедневно проживаютъ въ городѣ, отъ чего много въ оборотѣ наличныхъ денегъ: поелику Офицеры, между которыми немало богатыхъ, много тратятъ для своего удовольствія. Въ среду (5-го Августа) городъ былъ чрезмѣрно многолюденъ. Надо было только представить себѣ толпы народа, прибывшаго какъ изъ любопытства видѣть Россіянъ, такъ и на ярмонку Св. Доминика, а сверхъ того около 3,000 Россіянъ, квартирующихъ въ городѣ и нѣсколько тысячъ матросовъ, а также военныхъ размѣщенныхъ по деревнямъ, которые, дабы находиться на Офицерскомъ балѣ, прибыли въ городъ, и сверхъ сего значительное число жителей, прохаживавшихся по улицамъ и базарамъ. Правду сказать, наши слишкомъ узкія улицы не въ состояніи вмѣщать столь многочисленнаго стеченія народа. 5-го числа въ 8-мъ часовъ вечера, когда безчисленное множество экипажей, а особливо ѣдущихъ на балъ и такое же число возвращающихся съ прогулки, ѣхало по городу, прорываясь сквозь толпы. Равномѣрно большое было стеченіе, когда Россіяне били зорю. Вся Россійская музыка собралась на Ланггартенъ, предъ домомъ принадлежащимъ Еврею купцу Манкевичу, въ которомъ командующій всею экспедиціею Генералъ *Исленьевъ* имѣлъ квартиру и по нѣсколько часовъ артели сей музыки, превосходно играли, по очереди. Россійскій Адмиралъ, находящійся въ свойствѣ по женѣ съ многими католическими фамиліями въ Данцигѣ, намѣренъ сегодня на самомъ большомъ 110-пушечномъ кораблѣ дать балъ, къ коему приглашено изъ города 300 дамъ и мужчинъ. Сей балъ, предположенъ былъ вчерашняго чи-

добра, мianowany zawczora *Baszą Belgradu*; *Pasza* lik ten znacznie powiększony. *Jussuf-Basza* rychło wyjedzie do miejsca swojego przeznaczenia, i wczora przyjmował powinszowania wszystkich urzędników.

— *Pasza Dardanellów*, który przez swą nieczynność, dopuścił mocno rozszerzyć się morowemu powietrzu, usunięty został z urzędu. (G. O.)

Warszawa, 21 Sierpnia.

Odebrano wczora w Warszawie wiadomość z Kalisza dnia 7 (19) Sierpnia. Dnia wczorayszego o godzinie 12zey po południu, *NAYJAŚNIEJSZY PAN* raczył wjechać w granice Imperyumu. Po drodze do Kalisza na stacyach pocztowych, z rozporządzenia *Jaśnie Oświeconego Xięcia Warszawskiego* *Namiestnika* w Królestwie Polskiem, była rozstawiona eskorta dla towarzyszenia *NAYJAŚNIEJSZEMU PANU*, ale Jego Cesarska Mość raczył odmienić to rozporządzenie, i jechał do Kalisza bez żadney eskorty. W mieście Stupcach Kaliskiego Województwa, raczył oglądać oddział Gwardyi, udający się na manewra pod Kalisz. Dowodzący oddziałem tym *Jenerał-Adjutant Islenjew*, miał szczęście przedstawiać się Jego Cesarskiej Mości. Dziś o godzinie 6-tey zrana, *NAYJAŚNIEJSZY CESARZ* Jegomości raczył przybyć do Kalisza z *Namiestnikiem* Królestwa Polskiego *Jaśnie Oświeconym* *Feldmarszałkiem*, *Głównodowodzącym* czynną Armią, który na spotkanie *MONARCHY* wyjechał do pierwszej stacyi pocztowej do wsi Chocza. Wszyscy *PP. Jenerałowie*, *Dowodzący* woyskami zgromadzonymi pod Kaliszem i przybyli na manewra, zebrawszy się w kwatery Jego Cesarskiej Mości, oczekiwali przybycia *NAYJAŚNIEJSZEGO PANA*, i mieli szczęście Go powitać. Po czém zostali zaproszeni do CESARSKIEGO stołu na obiad, a o 5tey godzinie po południu, *NAYJAŚNIEJSZY PAN* raczył udać się do obozu, dla obejrzenia woyska.

Dnia 22.

Wczora doniosły niektóre gazety tuteysze, o szczególném przybyciu *NAYJAŚNIEJSZEGO CESARZA* i *KRÓLA* w granice Królestwa i do Kalisza. Zaledwie rozeszła się o tém wiadomość, uradowani nią mieszkańcy Warszawy, nie mając w tak krótkiej chwili inney sposobności, aby wynurzyć uczucia swoje dla *WIELKIEGO WŁADCY*, pośpieszyli z własnego natchnienia z oświeceniem domów całej stolicy. *Naypiękniejszy wieczór*, uprzyjemniał ten niespodziany, ale z serca pochodzący obchód. (G. C.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P R U S S Y.

Gdańsk, 10 Sierpnia.

Chociaż Cesarsko-Rossyyskie lądowe woyska w przeszły czwartek wyruszyły do Kalisza, jednak znajduje się jeszcze Rossyyska flotta z 20 blisko okrętów złożona o milę od lądu, widzialna z naszego portu, która, jak się zdaje, bawić tu będzie aż do przybycia Jego Cesarskiej Mości, co w ciągu przyszłego tygodnia ma nastąpić. Flotta ta jest należycie uekwipowana, może przeto 8,000 żołnierzy i marynarków na pokładzie liczyć, z których codziennie kilkaset przebywa w mieście, przez co wiele gotowych pieniędzy zostaje w obiegu, gdyż Oficerowie, między którymi wielu ma się znajdować bogatych, wiele dla swej przyjemności wydają. Szczególniej napełnione było miasto we środę (5 Sierpnia). Wyobraźmy sobie tłumy przychodniów, którzy dla widzenia Rossyan, lub na jarmark S. Dominika przybyli, do tego około 3,000 Rossyan kwaterą w mieście stojących i kilka tysięcy z marynarki, oraz żołnierzy po wsiach rozkwaterowanych, którzy dla znajdowania się na balu oficerskim do miasta przybyli, a dalej znaczna ilość mieszkańców, którzy z ciekawości po ulicach i między bazarami przesuwali się. W istocie nasze tak wąskie ulice nie są stosowne do objęcia takiego natłoku ludu. *Naywidoczniej* okazało się to dnia 5 około godziny 8mej wieczorem, kiedy niezliczone mnóstwo powozów osób jadących na bal, i podobna liczba wracających ze spaceru, wewnątrz miasta jechały i przeciskały się przez tłumy. Podobnie nadzwyczajny był natłok w czasie capstryku Rossyan. Cała Rossyyska muzyka wystąpiła na *Langgarten* przed domem należącym do *Starozakonnego kupca* *Mankiewicza*, w którym *Dowodzący* całą wyprawą *Jenerał Islenjew* stanął kwatery, i przez kilka godzin oddziały tej muzyki z kolei wybornie grały. Rossyyski *Admirał*, spokrewniony przez swoją małżonkę ze znakomitszymi *Katolickimi* rodzinami w Gdańsku, chce dać dzisiaj na *naywiększym* 110-działowym okręcie bal, na który 300 dam i mężczyzn z miasta zaproszonych zostało. Bal ten miał wczora nastąpić, lecz z powodu niepogody, odłożony został; ale i dzisiaj deszcz czasami pada, dla tego znowu może wspomniany bal nie przyydzie do skutku. (G. C.)

сла, но по поводу дурной погоды отмененъ; однакожь дождь не перестаетъ, а потому и сегодня можетъ быть сей балъ не будетъ. (G. C.)

Франція. Парижъ, 6-го Августа.

Послѣ вчерашняго погребенія, Король дѣлалъ смотръ Национальной Гвардіи и войскамъ на площади Вобана, но маневровъ не было. Сегодня Король находился въ церкви Пресвятыя Богородицы (*Notre-Dame*), во время благодарственного молебствія за спасеніе жизни Его и Принцевъ, совершеннаго Парижскимъ Архіепископомъ. Король былъ въ мундирѣ Национальной Гвардіи.

— Въ Перонѣ будтобы задержанъ какой-то путешественникъ, раненый въ голову; онъ поспѣшалъ въ Бельгію. Темница Св. Пелагіи и арестантская такъ наполнены народомъ, что устроена новая тюрьма при улицѣ *Rocket*.

— Судъ Перовъ приговорилъ къ смертной казни замѣшаннаго въ Ліонскія смуты *Лагранжа*. Поманутый Судъ ежедневно рѣшаетъ по одному приговору, кои по окончаніи дѣла всѣ разомъ будутъ объявлены. 24-го ч. здѣсь арестованъ Г. *Оффроа*, принадлежавшій къ Ліонскимъ возмущеніямъ.

— Когда Полиція третьяго дня хотѣла арестовать дочь Г-жи *Петитъ*, по имени Нину, которую вмѣстѣ съ матерью ея подозреваютъ, что она участвовала въ злодѣяніи *Фіески*, она намѣрена была уйти и лишить себя жизни, какъ о томъ узнали изъ найденнаго при ней письма. (G. C.)

7-го Августа.

Вчера въ полдень Король со всею Фамиліею отправился въ экипажѣ въ Митрополитскую церковь Пресвятыя Богородицы, дабы присутствовать при молебствіи. Ихъ сопровождали Президентъ Совѣта, Министръ Внутреннихъ Дѣлъ и Военный, также Маршалъ *Монсей*. Въ нѣсколькихъ другихъ экипажахъ были Генералы и Королевскіе Адъютанты. Впереди ѣхали эскадронъ кирассировъ, эскадронъ конной Национальной Гвардіи; а два эскадрона того же войска слѣдовали за двумя первыми экипажами, въ которыхъ находилась Королевская Фамилія. При церкви стоялъ 9-й легіонъ Национальной Гвардіи. Парижскій Архіепископъ встрѣтилъ Ихъ Величества при входѣ въ церковь и произнесъ приличное сему случаю слово; послѣ сего ввелъ Ихъ въ церковь, внутри великолѣпно убранную. Когда Король сѣлъ на свое мѣсто, началось молебствіе. Во время пѣнія: *Боже спаси Царя!* Архіепископъ далъ благословеніе, и съ Духовенствомъ провелъ Ихъ Величества къ самымъ церковнымъ вратамъ. Ихъ Величества возвратились въ Тюльери въ 4-мъ часу.

— Маршалъ *Лобо*, издалъ вчера краткую прокламацію къ Национальной Гвардіи Сенскаго Департамента, объявляя, что никогда она не обнаружила болѣе приверженности къ Королю, какъ во время совершенія погребенія жертвъ злодѣяства, учиненнаго 28-го ч. Іюля.

— Ужасное послѣднее происшествіе такое произошло дѣйствию, что теперь соединяются самыя противныя партіи; такъ между первыми которые поспѣшили поздравить Короля *Людвига Филиппа* съ избѣжаніемъ опасности, явился Г. *Лафитъ*, нѣсколько уже лѣтъ ни разу не бывшій въ Тюльери, и молодой Князь *Муши*, Начальникъ фамиліи *Ноалъ*, известной по своимъ строгимъ легимистическимъ правиламъ. (D. P.)

8-го Августа.

Принцъ *Жоанвилль*, Королевскій сынъ, вчера предъ полуднемъ выѣхалъ съ своимъ наставникомъ въ замокъ Эу въ Нормандіи. Оба младшіе его братья тамъ уже находятся.

— Нынѣ говорятъ, что къ непосредственному исполненію злоумышленія 28-го ч. Іюля, принадлежали три лица. *Баратонъ* держалъ занавѣсь у окна, *Боаро* наводилъ въ цѣль, а *Фіески* зажигалъ. Домъ, изъ котораго сдѣлано сіе злодѣяство, будетъ купленъ на щетъ городскихъ суммъ и разрушенъ.

— Путешественники, прибывающіе изъ Пампелоны, разнесли слухъ, требующій подтвержденія, будто бы Намѣстникъ и Губернаторъ сего города, арестованы, по поводу сношеній ихъ съ Карлистами.

— У челоука, схваченнаго въ ночи съ 30-го на 31-е ч. на заставѣ города Перонне, повреждены руки, изъ чего и можно было заключать, что сіе произошло отъ того что онъ спускался по канату; на груди у него были свѣжія раны отъ выстрѣла. У него же нашли свидѣтельство Королевскаго Прокурора, но безъ казенной печати.

— Въ день погребенія, т. е. 5-го ч. с. м. всѣ Парижскіе театры были заперты.

— Когда сильно раненый 28-го Іюля Генераль

Франція. Парижъ, дня 6 Сіерпня.

По оконченомъ погребеніи на dniu wczorayszym, Król odbył przegląd Gwardyi Narodowej i woysk na placu Vaubana, ale defilady nie było. Dziś był Król na nabożeństwie dziękczynnym, za ocalenie dni jego i Królewiców, odprowadzonymъ w kościele Najswiętszej Panny (*Notre-Dame*); celebrował Arcybiskup Paryzki. Monarcha był ubrany w mundur Gwardyi Narodowej.

— W Peronie, miano przyaresztować jakiegoś podróżnego, który jest w głowę raniony; zmierzał on do Belgii. Więzienia St. Pelagie i Concièrgerie, są już tak dalece przepełnione, że przygotowano nowe więzienie przy ulicy *Roquette*.

— Sąd Parów wydał wyrok śmierci na wpłatanego do zaburzeń Lyonskich niejakiego *Lagrange*. Wspomniany sąd wydaje codziennie jeden wyrok, a wszystkie po ukończeniu sprawy będą razem ogłoszone. Dnia 24 areztowano tu Pana *Auffroy*, który należał do zaburzeń w Lyonie.

— Gdy policya miała areztować dnia onegdajszego córkę Pani *Petit*, imieniem Ninę, która, podobnie jak jej matka, jest podeyrzana o uczestnictwo w zbrodni *Fieskiego*, zamysłała ona uciec i życie sobie odebrać, jak o tém z znalezionej przy niej listu przekonało się. (G. C.)

Dnia 7.

Wczora w południe udał się Król z całą rodziną swoją w pojezdzie do Kościoła Metropolitalnego Panny Maryi, w celu znaydowania się na *Te Deum*. Towarzyzyli Królewstwu Ichmość: Prezes Rady, Ministrowie spraw wewnętrznych i woyny, oraz Marszałek *Moncey*. W kilku innych powozach byli Jenerałowie i Adjutanci Królewscy. Szwadron kirasyerów i szwadron Gwardyi Narodowej konney, poprzedzały pojazdy; a dwa szwadrony teyże broni następowały za dwoma pierwszymi pojazdami, w których się rodzina Królewaska znaydowała. Przy kościele stał gty legion Gwardyi Narodowej. U drzwi kościoła, Arcy-Biskup Paryzki przyjął Królewstwo Ichmość, i miał przemowę stosowną do okoliczności. Wprowadził ich potem do kościoła, który wewnątrz był wspaniale przyozdobiony. Gdy Monarcha zajął swoje miejsce, zaczęło się *Te Deum*. Po zaśpiewaniu *Panie zbaw Króla!* dał Arcy-Biskup błogosławieństwo, i w towarzystwie duchowieństwa odprowadził Królestwo Ichmość napowrót aż do drzwi kościoła. Królewstwo Ichmość wrócili o kwadransie na 4tą do Tuilleries.

— Marszałek *Lobau* wydał wczora krótką odezwę do Gwardyi Narodowej departamentu Sekwany, z oświadczeniem, iż nigdy nie okazała ona większego przywiązania do Króla, jak podczas żałobnego nabożeństwa za poległe ofiary zbrodni, popełnionej dnia 28 Lipca.

— Ostatni wypadek okropny, ten główny miał skutek, iż dziś widzimy połączające się naysprzeczniesze stronnictwa. Tak między pierwszymi, którzy Królowi *Ludwikowi Filipowi* przybyli winaować, z powodu ocalenia, uważano Pana *Lafitte*, który od kilku lat nie był w pałacu Tuilleries i młodego Xięcia *Mouchy*, Naczelnika rodziny *Noailles*, znaney z zasad ścisłej legitymistyczności. (D. P.)

Dnia 8.

Xiąże *Joinville*, syn Królewski, wyjechał z nauczycielem swoim wczora przed południem do zamku Eu, w Normandyi. Obadwa młodszy bracia jego, już się tam znaydują.

— Mowią teraz, że do bezpośredniego zamachu w dniu 28 Lipca, trzy osoby czynnie należały. *Baraton* trzymał żaluzye w oknie, *Boireau* celował, a *Fieschi* zapalał. Dom, z którego tę zbrodnię spełniono, ma bydź na własność miasta kupiony i rozrzucony.

— Podróżni, przybywający z Pampelony, roznieśli wieść, potwierdzenia potrzebującą, że Wielkorządca i Gubernator tego miasta są areztowani, z powodu znoszenia się ich z Karolistami.

— Człowiek, którego ujęto w nocy z 30 na 31 przy rogatce miasta Peronne, ma pokaleczoną ręce, jak wnośić można, przez obdarcie przy spuszczeniu się po linie; na piersiach były świeże rany od postrzału. Miał on świadectwo Królewskiego Prokuratora, ale bez urzędowej pieczęci.

— W dzień obchodu pogrzebowego, to jest dnia 5go b. m., wszystkie teatra paryzkie były zamknięte.

— Kiedy mocno raniony na dniu 28 Lipca Jenerał

Лашассэ-де-Верини, еще былъ живъ: то одинъ Генералъ просилъ уже о доставленіи ему сего мѣста. „Ваше прошеніе, отвѣчалъ Министръ, есть безчестіе для всего войска; будьте довольны, что утаю ваше имя.

— Здѣсь получено увѣдомленіе изъ Орана отъ 22-го Іюля. Непріятельскія племена 26-го и 28-го Іюля столь сильно претерпѣли пораженіе, что едва ли онѣ въ другой разъ, отважатся собраться въ лагерь *Эмира-Маскари*. Могущество *Абдель-Кадеры* весьма нынѣ уменьшилось, и оба воюющія племена начинаютъ благопріятствовать Французамъ; въ битвѣ 28-го ч. *Эмир* лишился самаго отборнаго своего войска. Отозваніе Генерала *Трецеля* (прибывшаго уже во Францію), произвело въ Оранѣ общую печаль. Собираема была подписка для поднесенія ему въ даръ почетной шпаги.

9-го Августа.

Утверждаютъ, что Король, не оставилъ намѣренія ѣхать въ Эу, куда вѣроятно отправится тотчасъ послѣ закрытія засѣданій Палаты. Число адресовъ, присланныхъ Королемъ по поводу покушенія на жизнь Его, превышаетъ уже 600.

— По письмамъ изъ Тулона, Правительство опасается кажется новыхъ предпріятій старшей Фамиліи Бурбоновъ. Начавъ отъ Тулона въ Сіоттатъ усилены стражи и учреждены чрезвычайныя средства осторожности. Даже въ Парижѣ, одинъ кофейный домъ въ Пале-Рояль, гдѣ Карлисты обыкновенно собираются, состоитъ подъ строгимъ наблюденіемъ. (G.C.)

— Третьяго дня Король давалъ въ 2 часа по полудни приватную аудіенцію Англійскому Посланнику, который вручилъ ему письмомъ своего Короля съ поздравленіемъ съ счастливымъ избѣжаніемъ опасности 28-го числа прошлаго м. Лордъ *Гренвилъ* въ сей аудіенціи былъ окруженъ всеми лицами, принадлежащими къ Посольству. Король получилъ такое же письмо и отъ Швейцарскаго Правительства.

— Вчерашній *Journal de Paris* пишетъ: „Революціонныя журналы повторяютъ ежедневно болѣе или менѣе ложныхъ, болѣе или менѣе оскорбительныхъ слуховъ, къ которымъ присовокупляютъ свои замѣчанія, дабы отвѣтственность за преступленіе *Фіески* сложить на Карлистскую, партію, а Республиканскую отъ оной освободить. То будтобы Беррійская Герцогиня показывалась въ Парижѣ, и что ее уже видали на Тампльскомъ бульварѣ; то говорятъ открылось, что *Фіески* былъ только Эмиссаромъ, прибывшимъ изъ Италіи для приведенія въ дѣйствіе своей адской машины. Журналы сии присовокупляютъ, что наши увѣдомленія не были полны; что мы болѣе знали, нежели объявили, и когда два дня молчимъ, это единственно отъ убѣжденія, что Республиканская партія не причастна ни къ какой винѣ, падающей только на Карлистовъ. Мы уже разъ объявили, что въ семь обстоятельствъ мы слѣдуемъ одному только пути — пути истины. Сей предметъ и нынѣ велитъ намъ опять прекословить всѣмъ симъ выдумкамъ и увѣрить, что нѣтъ ни слова правды въ разглашеніяхъ поминутыхъ журналовъ, будтобы изъ слѣдствія оказываются поводы, служащіе къ оправданію Республиканской партіи. Недалеко уже кажется та минута, въ которую мы можемъ говорить яснѣе и тогда достаточно оцѣнять, нынѣшнее наше молчаніе, въ коемъ Републиканскіе журналы насъ упрекаютъ.

— По поводу предыдущей статьи, *Messenger* напечаталъ слѣдующее: „Сегодня говорятъ, что равнодушныя объявленія Журнала *de Paris* суть приготовленіемъ къ скорому извѣстію о учиненныхъ открытіяхъ; что заговоръ происходилъ отъ Бонапартистовъ. Мы не хотимъ ручаться за сей новый оборотъ дѣлъ, который легитимистскіе журналы весьма усердно принимаютъ.

— *Courrier Français* въ семь отношеніи дѣлаетъ слѣдующія замѣчанія: „Все то, что *Messenger* пишетъ, весьма остроумно. Министерство, которое въ свою очередь полагало, что всѣ завязки заговора происходили отъ Республиканской партіи, кажется того мнѣнія, что приверженцы Фамиліи Бонапарте, суть виновниками сего злодѣйскаго умысла.

— Мадридская газета содержитъ постановленіе о уничтоженіи монастырей въ Испаніи, въ коихъ менѣе 12 монаховъ. Таковыхъ монастырей считаютъ одни 900, а другіе 908. Въ Мадридѣ царствуетъ тишина.

— Частное письмо изъ Байонны отъ 3-го ч. с. м. увѣдомляетъ: „Военныя дѣла нынѣ идутъ поспѣшно. Въ окрестности Пуэбла, въ провинціи Алава, въ 4-хъ миляхъ отъ Витторіи, Генералъ *Кордова* разбилъ Карлистовъ. *Донъ Карлосъ* собралъ туда почти все свое войско, дабы поддерживать движенія *Морены* въ Витторію: ибо сія экспедиція была для него весьма ва-

Lachasse de Verigny былъ jeszcze przy życiu, proszony już był Minister wojny przez pewnego Jenerała o jego miejsce. „Prośba W Pana, odpowiedział Minister, jest hańbą dla całego woyska, bądź kontent, że nazwisko twoje zamilczę.”

— Odebrano tu doniesienia z Oranu, daty 22 Lipca. Nieprzyjacielskie pokolenia, poniosły w dniu 26 i 28 Lipca tak wielką klęskę, że boją się zgromadzić raz jeszcze w obozie *Emira-Maskary*. Znaczenie *Abdel-Kadera* bardzo się teraz zmniejszyło, i obadwa pokolenia wojujące zaczynają być przychylnymi dla Francuzów; w bitwie dnia 28 utracił *Emir* sam wybór woyska swojego. Odwołanie Jenerała *Trezel* (który przybył już do Francyi), sprawiło w Oranie powszechny smutek. Zbierano podpisy do składki na sprawienie dla niego szpady honorowej.

Dnia 9.

Zapewniają, że Król nie zaniechał zamiaru pojechania do Eu, gdzie zapewne uda się zaraz po zamknięciu posiedzeń Izb. Liczba adressów, przesłanych Królowi z powodu ominionego zamachu, przechodzi już 600.

— Podług listów z Tuluzy, Rząd zdaje się obawiać nowych przedsięwzięć starszej linii Burbonów. Począwszy od Tuluzy aż do la Ciotat, posterunki wzmocone i nadzwyczajne środki ostrożności rozporządzone zostały. W Paryżu nawet, kawiarnia jedna w Palais-Royal, gdzie Karolistowska młodzież zbierać się zwykła, najsurowszemu jest obserwowana. (G.C.)

— Król dał onegdaj o godzinie trzy po południu prywatne posłuchanie Ambassadorowi Angielskiemu, który złożył pismo Monarchy swego z powinszowaniem szczęśliwie unikniętego niebezpieczeństwa w dniu 28 z. m. Lord *Granville* był na tém posłuchaniu otoczony wszystkimi osobami, należącymi do Poselstwa. Król odebrał także podobne pismo od Rządu Szwajcarskiego.

— Wczorajszy *Journal de Paris* pisze: „Dzienniki rewolucyjne powtarzają codziennie tysiąc, mniej więcej fałszywych, mniej więcej obmierzłych pogłosek, do których przydają uwagi swoje, aby odpowiedzialność za zbrodnię, popełnioną przez *Fieschiego* zwać na stronictwo Karolistowskie, a republikańskie od niego uwolnić. Już to *Xięźna Berry* miała się pokazać w Paryżu, a nawet miano ją widzieć na bulwarze du Temple; już też miało się okazać, iż *Fieschi* był tylko emissaryuszem, który przybył z Włoch dla użycia swojej maszyny piekielnej. Dzienniki te dodają, iż doniesienia nasze nie były zupełne, iż więcej wiedzieliśmy, niż chcieliśmy ogłosić, i że jeśli od dwóch dni milczemy, pochodzi to jedynie ztąd, iż byliśmy przekonani, że stronictwo republikańskie jest wolne od wszelkiej winy, która spada tylko na Karolistów. Raz już oświadczyliśmy, iż w tej okoliczności powodujemy się jedynym interesem, interesem prawdy. Interes ten i dziś nam znówu każe nęroczyć zaprzeczyc wszelkim owym zmyśleniom, zapewniając, iż ani słowa nie ma prawdy w tém wszystkiem, co według twierdzenia wspomnianych dzienników miało się okazać z instrukcyi na niewinnienie stronictwa republikańskiego. Niedaleką już podobno jest chwila, w której będziemy mogli wyraźniej się oświadczyć, a wtedy będzie można przyzwolnić ocenić dotychczasowe nasze wstrzymywanie się, którego dzienniki republikańskie nie powinnyby nam wcale zarzucać.”

— Z powodu powyższego artykułu, *Messenger* umieścił co następuje: „Mówią dziś, iż obojętne oświadczenia *Journal de Paris* są przysposobieniem do blizkiej wiadomości o uczynionych odkryciach, iż spiszek pochodził od Bonapartystów. Nie chcemy ręczyć za ten nowy obrót rzeczy, który dzienniki legitymistyczne bardzo gorliwie przyyumują.

— *Courrier Français* w tej mierze czyni następujące uwagi: „To, co *Messenger* wyraża, jest zupełnie trafne. Ministerjum, które kolejno mniemało, iż wszystkie zawiązki spisku, pochodzący od stronictwa republikańskiego, zdaje się dzisiaj być tego zdania, iż stronicy rodziny Bonapartego są sprawcami tej szatańskiej zbrodni.

— Gazeta Madrycka obejmuje postanowienie, które kassuje klasztory w Hiszpanii, mające mniej, niż 12 zakonników. Takich klasztorów jedni liczą 900, drudzy 908. W Madrycie panuje spokojność.

— List prywatny z Bayonny pod dniem 3 b. m. wyraża: „Wypadki wojenne idą teraz śpiesznie. W okolicy Puebla, w prowincyi Alava, o 4 mile od Vittorii, Jenerał *Cordova* poraził Karolistów. *Don Carlos* zgromadził tam całe prawie swoje woysko, dla wspierania poruszeń *Morena* ku Vittorii, która to wyprawa była nader ważną dla niego. Zdobyćcie bowiem Vittorii, u-

жно; а взятіе Витторіи облегчило бы переходъ чрезъ рѣку Эбро. Генераль Кордова оставилъ часть своего войска въ ущельяхъ Мендигосви и Пуэнте, а самъ съ значительною силою двинулся къ Логроньи, минуль Карлистскіе лагери и внезапно появился позади корпуса *Донъ Карлоса* и *Морены*. Оба войска храбро сражались и напослѣдокъ *Кордова* удержалъ мѣсто. Витторія освобождена отъ осады; Карлисты отступили въ горы; сношенія ихъ съ Эбро и особенными отрядами Гериласовъ прекращены. (D. P.)

— Проектъ закона, относящійся до книгопечатанія предложенный въ засѣданіи, бывшемъ 4-го Августа въ Палатѣ Депутатовъ, Хранителемъ Государственной Печати, раздѣляется на пять главъ и 21 параграфовъ. Въ 1-й главѣ говорится о преступленіяхъ вообще противъ права печатанія. Всякое оскорбленіе, нанесенное особѣ Короля, должно быть почитаемо покушеніемъ на безопасность государства; виновный имѣетъ быть подвергнутъ строгому наказанію и вносу денежной пени, отъ 10,000 до 50,000 франковъ. Кто въ печатныхъ статьяхъ вздумаетъ представлять особу Короля въ смѣшномъ видѣ, тотъ подвергается заключенію отъ шести мѣсяцевъ до пяти лѣтъ и денежной пенѣ отъ 500 до 10,000 франк. Кто, упоминая о дѣйствіяхъ Правительства, будетъ посредственно или непосредственно обвинять Короля, тотъ заключается на мѣсяць или на годъ, и платитъ отъ 500 до 5,000 фр. Всякія выходки противъ образа Правленія, установленнаго хартіею 1830 года, или всякое посредственное или непосредственное требованіе перемѣны сего Правленія, должны равнымъ образомъ быть почитаемы нарушеніемъ государственной безопасности; виновные подвергнутся исправительнымъ наказаніямъ и денежной пенѣ, отъ 10,000 до 50,000 франк. Кто изъявитъ желаніе или надежду уничтоженія установленнаго законами монархическаго порядка, тотъ подвергается заключенію отъ шести мѣсяцевъ до пяти лѣтъ и денежной пенѣ отъ 500 до 10,000 фр. Кто будетъ признавать, что не одинъ нынѣшній Король и его наслѣдники имѣютъ право на Французскій престолъ, но еще и другіе, или одинъ изъ членовъ изгнанной Королевской фамилии; или кто изъявитъ желаніе или надежду возстановленія прежняго Правленія, тотъ подвергается заключенію отъ шести мѣсяцевъ до пяти лѣтъ и денежной пенѣ отъ 500 до 10,000 франк. Всѣ прочія узаконенія, относящіяся до права печатанія, должны оставаться и на будущее время въ своей силѣ. Если одно и то же лице, одна и та же газета будутъ, въ продолженіе года, приговорены два раза или болѣе, то при каждомъ новомъ приговорѣ наказаніе можетъ быть удвоено. Запрещено составлять въ пользу виновныхъ складчины и подписки, имющія цѣлью ослабить дѣйствіе и силу приговора. Кто нарушитъ сіе правило, тотъ подвергнется заключенію мѣсячному или годовому и денежной пенѣ отъ 500 до 5,000 франк. 2-я глава относится до издателей газетъ и періодическихъ сочиненій. Издатели должны подписывать свое имя на рукописи каждаго отдѣльнаго нумера издаваемой газеты: въ противномъ случаѣ, подвергаются заключенію на одинъ мѣсяць или на одинъ годъ и денежной пенѣ отъ 500 до 3,000 фр. Издатели обязаны помѣщать, за известную плату, всѣ сообщаемыя имъ отъ Правительства статьи, имющія цѣлью исправить или дополнить свѣдѣніе, или показаніе, помѣщенное въ ихъ газетѣ; въ противномъ случаѣ, они подвергаются наказанію, передъ симъ упомянутому. Въ случаѣ предавія журналиста суду, онъ долженъ объявить имя сочинителя статьи; въ противномъ случаѣ подвергается мѣсячному или годичному заключенію и денежной пенѣ отъ 1,000 до 5,000 франк. Если издатель приговоренъ къ заключенію, то газета его, во все время его ареста, не иначе можетъ быть издаваема, какъ по назначеніи другаго издателя, на законномъ основаніи. Въ 3-й главѣ заключаются правила о картинахъ, литографіяхъ и пр., которыя, въ силу сихъ правилъ, не иначе могутъ быть изготовляемы и продаваемы въ Парижѣ, какъ по полученіи на то позволенія Министра Внутреннихъ Дѣлъ, а въ Департаментахъ, съ позволенія Префектовъ. Неисполненіе сего постановленія влечетъ за собою конфискацію выставленныхъ изображеній, и наказаніе продавца мѣсячнымъ или годичнымъ заключеніемъ и денежною пеню отъ 100 до 1,000 фр. 4-я глава относится до театровъ и представляемыхъ на нихъ пьесъ. Ни въ Парижѣ, ни въ Департаментахъ, безъ позволенія Министра Внутреннихъ Дѣлъ въ первомъ, а Префектовъ въ послѣднихъ, не позволено учреждать театровъ. Нарушители сего правила будутъ подвергнуты мѣсячному или годичному заключенію и денежной пенѣ отъ 1,000 до 5,000 фр. Въ 5-й и послѣдней главѣ заключаются распоряженія о предавіи виновныхъ Суду и наказанію. (С. Пз.)

латвитобы переправу черезъ рѣку Эбро. Генералъ *Cordova* оставилъ часть войска своего въ вѣзовахъ Мендигосви и Пуэнте, а самъ съ значною силою пошелъ къ Логроню, оминатъ stanowiska Karolistów i raptem pokazał się w tyle korpusu *Don Carlosa* i *Moreno*. Oba dwa wojska mężnie walczyły. Lecz nareszcie *Cordova* utrzymał się na bojuwisku. Vittoria jest uwolnioną od oblężenia, Karoliści cofnęli się w góry; związek ich z Ebro i pojedynczemi oddziałami Gerylasów przezwany. (D. P.)

— Проектъ до права о друкѣ, внесенный дня 4го Сierpnia до Izby Parów przez Strażnika Pieczęci składa się z pięciu tytułów, a 21 paragrafów. 1szy Tytuł dotyczący się zbrodni, występków i przewinień przez druk popełnionych. Każda obraza osoby Królewskiej ma być uważana jako zamach na bezpieczeństwo Państwa, i karana surowie, oraz peną pieniężną od 10,000 do 50,000 franków. Ktoby za pomocą druku starał się wystawić na śmiech osobę Króla, ten uleży karze aresztu od 6ciu miesięcy do 5ciu lat, i pieniężney od 500 do 10,000 franków. Kto przy roztrząsaniu dziełań Rządu obwiniać będzie wprost lub obocznie Króla, ulega karze więzienia od miesiąca do roku i pieniężney od 500 do 5,000 franków. Każde targnienie się na zasadę lub formę Rządu, ustanowionego przez Kartę z roku 1830, równie jak każde bezpośrednie i pośrednie wezwanie do zmiany oneyże, ma równie być uważane za zamach przeciw bezpieczeństwu Państwa, i karane aresztem w domu poprawy, oraz karą pieniężną od 10,000 do 50,000 franków. Kto oświadczy życzenie lub nadzieję zniesienia ustanowionej formy Monarchicznego Rządu, ulegnie aresztowi od 6 miesięcy do 5 lat i karze pieniężney od 500 do 10,000 franków. Kto publicznie przyznawać będzie prawo do Tronu francuzkiego komu innemu, jak teraźniejszemu Królowi i jego następcom, niemniej też innym lub jednemu z Członków wygnanej Królewskiej Familii, lub kto objawi życzenie, lub nadzieję przywrócenia byłego Rządu, karany będzie aresztem od 6 miesięcy do lat 5 i skazany na zapłacenie od 500 do 10,000 franków. — Reszta istniejących dotąd przepisów względem druku, pozostaje w swojej mocy. Jeśli wszelako jedna osoba lub pismo staną się winnemi przestępstw dwulub więcej razy w ciągu roku, natenczas, za każdym dalszym przekroczeniem kara może być podwojona. Zakazuje się zbierać podpisów dla zapłacenia kary pieniężney, na którą kto został skazany; ktoby tym sposobem chciał wyrok karny uczynić bezskutecznym, ulegnie karze aresztu od miesiąca do roku, i pieniężney od 500 do 5,000 franków. IIgi Tytuł prawa tego tyczy się wydawców gazet i pism periodycznych. Wydawcy mają odtąd rękopism każdego numeru swego pisma podpisywać. Ktoby podpisał na blankiecie podpadnie karze jednomiesięcznego, aż do jednorocznego aresztu i karze pieniężney od 500 do 3,000 franków. Wydawcy są obowiązani, za zwyczajną opłatą umieszczać w piśmie swoim wszelkie sprośowanie, jakie im Rząd przesła względem tego, o czém donieśli. Ktoby się wzbraniał tego uczynić, ściąganie na siebie powyższą karę. W sprawach przed sądem wydawca jest obowiązany wymienić autora zaskarżonego artykułu. Jeśli tego wzbraniał się uczynić, lub jeśliby podał fałszywie, podpadnie karze jednomiesięcznego do jednorocznego aresztu i karze pieniężney od 1,000 do 5,000 franków. W razie skazania wydawcę na karę więzienia, pismo jego natenczas tylko może wychodzić, gdy przez ciąg kary inny wydawca podejmie się tego pod prawnymi warunkami. IIIci Tytuł ściaga się do rysunków rycin, litografii i wszelkich wizerunków, które odtąd wtenczas tylko mogą być robione i na przedsz wystawiane, gdy w Paryżu dane będzie pozwolenie od Ministra Spraw Wewnętrznych, a w departamentach od właściwego Prefekta. W razie wykroczenia, nastąpi konfiskata wystawionych wizerunków, a robiący je lub sprzedający podpadnie karze jednomiesięcznego lub rocznego aresztu i karze pieniężney od 100 do 1000 franków. IVty Tytuł dotyczący się teatrów i sztuk teatralnych. Odtąd ani w Paryżu, ani w Departamentach nie może być zakładany teatr, bez pozwolenia Ministra w Paryżu, a Prefekta w Departamentach. Wykroczenia karane będą aresztem od jednego miesiąca, aż do roku i karą pieniężną od 1,000 do 5,000 franków. Vty i ostatni tytuł tyczy się pociągania do sądu i wyroku. (P. P.)

ТУРЦИЯ.

Константинополь, 15-го Июля.

Лордъ *Понсонби* 11-го ч. с. м. отправилъ въ Лондонъ депеши, которыя на Австрійской границѣ приметъ кабинетный курьеръ. 12-го ч. с. м. собрался Диванъ; разсуждали о состоянїи Сирїи; о происшествїяхъ же въ Албанїи вовсе не упоминали. Недавно 12 транспортныхъ судовъ отплыло съ войскомъ въ Салонику. Сѣ войско вмѣстѣ съ вышедшими изъ прочихъ мѣстъ, и тѣмъ, которое уже собралось подъ командою *Румели-Валеси*, будетъ составлять армію, которой необученные Албанцы хотя и мужественные воины не въ состоянїи будутъ противиться. *Ахмедъ-Паша* и *Мустафа-Паша*, которымъ поручено управленіе дѣлами въ Албанїи, отказались отъ принятїя сего званїя.

— Слышно, что *Намикъ-Паша*, вскорѣ отправится въ Лондонъ; ибо Султанъ, получивъ отъ него личныя объясненїя, совершенно доволенъ тамошними его поступками. Между тѣмъ онъ занимается своею бригадою Султанскаго гвардіи.

— Здѣсь почти ничего не слышно о моровой язве, которая и въ Смирнѣ уже не дѣйствуетъ. (D. P.)

Съ Сербскихъ границъ, 30-го Июля.

По извѣстіямъ изъ Сербска, тамъ обнародовано Султанское распоряженіе, по силѣ коего подданные Европейскихъ Державъ, владѣющіе въ Турціи недвижимыми имѣніями, будутъ почитаемы Раясами и должны такъ, какъ и они, вносить подати и дань. Признано даже, чтобъ и находящіеся тамъ вольные Эллины, платили дань. Подданные Россїи, Австріи, Англіи и проч. временно отъ сего освобождены, поелику еще ожидаютъ особенныхъ распоряженій изъ Салоники.

— До вчерашняго числа Князь не отправлялся еще въ путь; однакожъ несомнительно, что онъ сѣ исполнить. Съ 17-го ч. с. м. находится въ Пошаревацѣ Россійскій Генералъ, который будетъ сопровождать его до Стамбула и обратно. За недѣлю предъ симъ побѣжала въ Пошаревацъ дочь Князя *Милоша*, *Петринца*, жена *Паика*, которая недавно въ присутствїи начальниковъ карантинна имѣла съ своимъ отцемъ семейственные разговоры, а во время его отсутствїя будетъ находиться при матери. Никто еще достоверно не знаетъ, поѣдетъ ли Князь сухимъ путемъ или водою. Большая часть его вещей отправлена сухопутно. Султанъ издалъ повелѣніе, дабы Князь, во время его путешествїя, принимали со всѣми должными ему почестями.

— Весьма сожалѣютъ, что переведенъ Паша изъ Бѣлграда въ Боснію; онъ былъ любимымъ Начальникомъ. Говорятъ, что Князь *Милошъ* не въ хорошихъ съ нимъ былъ сношенїяхъ, и не сопротивлялся смѣнѣ оного.

— На границѣ Босніи, въ половинѣ Июля, Боснійцы опять дѣлали вылазку въ Австрійскія владѣнія; но Австрійскія пограничныя солдаты тотчасъ ихъ отогнали. (G. C.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 7-го Августа.

Письма изъ Барцеллоны отъ 26-го ч. прош. м. подтверждаютъ извѣстія Французскихъ журналовъ, что 25-го и 26-го числа прош. м. причинены тамъ большія насилїя противу монастырей и монаховъ. *Courrier* о семъ пишетъ: „Бѣдственные происшествїя Сарагосы возобновились въ Каталонїи. Два монастыря въ многолюдномъ городѣ Реусъ совершенно разрушены. Подъ щебенкомъ найдены трупы 40 монаховъ. Во время сихъ злодѣйствъ, Генералъ *Лаудеръ* пользовался водами въ окрестности; онъ поспѣшилъ въ Реусъ, но едва онъ туда прибылъ, тотъ часъ узналъ, что таковыя же бѣдствїя произошли въ Барцелонѣ. Когда онъ прїѣхалъ въ Барцелону, горѣло 5 монастырей.

— *Court-Journal* изъ Голландїи увѣдомляетъ, что Поручикъ *Клеоффъ*, который недавно покушался на жизнь Герцога *Саксенъ-Веймарскаго*, будетъ отосланъ въ домъ сумасшедшихъ: поелику врачи единогласно признали его умалишеннымъ.

— Слышно, что Ихъ Величества въ концѣ сего мѣсяца на 10 или 12 дней отправятся въ Брейтонъ.

— Въ публичномъ собранїи въ Йоркѣ, недавно знатнѣйшіе тамошніе жители опредѣлили поднести адресъ съ прошенїемъ, дабы Ихъ Величества изволили удостоить своимъ присутствїемъ большое музыкальное празднество въ Йоркширѣ.

— Французскій Посланникъ, а такъ же Посланники Пруссійскій и Португальскій и Повѣренный въ дѣлахъ Соединенныхъ Сѣверо-Американскихъ Штатовъ, имѣли вчера совѣщаніе съ Лордомъ *Пальмерстономъ*.

— За нѣсколько предъ симъ времени Англійскій

ТУРЦИЯ.

Konstantynopol, dnia 15 Lipca.

Lord *Ponsonby* wysłał dnia 11 b. m. do Londynu depesze, które na granicy Austriackiej przyymie gonieć Gabinetowy. Dnia 12 b. m. zgromadził się Dywan; była mowa o stanie Syrii; wcale zaś nie wzmiankowano o wypadkach w Albanii. Niedawno 12 statków przewozowych popłynęło z wojskiem do Saloniki. Wojsko to wraz z wystanem z innych miejsc i tem, które się już zebrało pod dowództwem *Rumeli-Walesi*, tworzyć będzie armią, której niewycwiczeni Albańczykowie, chociaż są dobrimi wojownikami, oprzeć się nie zdołają. *Achmed Basza* i *Mustafa Basza*, którym poruczono kierunek interesów w Albanii, wymówili się od przyjęcia tego zaszczytu.

— Słychać, iż *Namik Basza* uda się wkrótce napowrót do Londynu: bo Sułtan, otrzymawszy od niego ustne objaśnienia, jest zupełnie zadowolony z tamednego jego postępowania. Tym czasem zatrudnia się brygadą swoją gwardyi Sułtańskiej.

— Nic tu prawie nie słychać o morowem powietrzu, które w Smyrnie nie czyni także postępów. (D. P.)

Od granic Serbskich, 30 Lipca.

Podług doniesień z Seres, ogłoszono tam rozporządzenie Sułtana, mocą którego poddani Mocarstw Europejskich, posiadający w Turcyi własności ziemskie, będą uważani za Rajasów i płacić muszą, tak jak i oni, podatki i haracz. Wezwano już nawet znajdujących się tam wolnych Helenów do uiszczenia się z haraczem. Poddani Rossyi, Austrii, Anglii i t. p., tymczasowo zostali uwolnieni, ponieważ jeszcze szczegółowych rozporządzeń oczekują z Saloniki.

— Do dnia wczorayszego Xiaże nie wybrał się jeszcze w podróż, jednak nie podpada żadney wątpliwości, że ją rozpocznie. Od dnia 17 b. m. znajduje się w Poszarewac, Rossyyski Jenerał, który mu będzie towarzyszył do Stambułu i napowrót. Przed ośmiu dniami udała się do Poszarewac córka Xiecia *Mitosza*, *Petrynca*, żona *Paika*, która niedawno w obecności urzędnika kwarantanny, miała ze swoim oycem familiarną naradę, i podczas jego nieobecności, przy matce zostawać będzie. Nikt nie wie jeszcze z pewnością, czy Xiaże podróż lądem, czy wodą odbędzie. Większa część jego sprzętów została lądem wystana; a Sułtan wydał rozkaz, aby Xiecia w czasie jego podróży, ze wszystkimi jego godności należnymi honorami, przyymowano.

— Bardzo żałują, że przeniesiono Baszę z Belgradu do Bośni, bo ukochanym był Rządzą. Mówią, że Xiaże *Mitosz* nie w najlepszych był z nim stosunkach, i nie sprzeciwiał się jego przeniesieniu.

— Na granicach Bośni znowu, w połowie Lipca Bośniacy robili wycieczki do powiatów Austriackich; ale ich Austriacy nadgraniczni żołnierze natychmiast odpędzili. (G. C.)

WIELKA BRYTANIA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 7 Sierpnia.

Listy z Barcellony pod dniem 26 z. m. potwierdzają doniesienia dzienników francuzkich, iż w dniach 25 i 26 z. m. popełniono tam wielkie zbrodnie przeciw klasztorom i zakonnikom. *Courrier* pisze w tej mierze: „Smutne wypadki Saragossy ponowiły się w Katalonii. Dwa klasztory w ludnem mieście Reus zupełnie spustoszone. Pod gruzami znaleziono ciała 40 zakonników. W czasie tych bezprawioŃ, Jenerał *Llauder* używał wód w okolicy; pośpieszył do Reus, a ledwo tam przybył, zaraz dowiedział się, iż podobne zbrodnieści zaszły w Barcellonie. Za przybyciem jego do Barcellony, palily się 3 klasztory.

— *Court-Journal* donosi z Hollandyi, że Porucznik *Kleoff*, który nie dawno dopuścił się zamachu na życie Xiecia *Sachsen-Weimar*, odestany będzie do domu waryatów, ponieważ lekarze uznali go jednomyślnie za mającego pomieszane zmysły.

— Słychać, iż Królestwo Ichmość udadzą się w końcu tego miesiąca na 10 lub 12 dni do Brighton.

— Na publicznem zgromadzeniu w York, które nayznakomitsi mieszkańcy tamedzni niedawno odprawili, postanowiono podać adres z prośbą, aby Królewstwo Ichmość raczyli zaszczyścić obecnością swoją uroczystości muzyczną w Yorkshire.

— Ambassador Francuzki, oraz Postowie Pruski i Portugalski, jakoteż sprawujący interessa Zjednoczonych Stanów Północney Ameryki, mieli wczora naradę z Lordem *Palmerstonem*.

— Przed niejakim czasem Prymas Angielski wezwał

Примась, пригласилъ Ирландскихъ Епископовъ въ здѣшнюю столицу, для совѣщанія, какъ духовенство должно поступать, относительно била о церкви Ирландской. Съ начала будтобы учинено было предположеніе, подать Королю адрессъ, дабы не подтверждать сего била; но послѣ Епископы оставили сіе намѣреніе, и только слышно, что нынѣ хотятъ подать въ Верхній Парламентъ прошеніе противу онаго. (D. P.)

Г Е Р М А Н І Я.

Франкфуртъ, 25-го Іюля.

Продолженіе сравненія могущества Англійскаго съ Французскимъ. *)

„Не должно забывать, что главнѣйшую часть владѣній Англіи составляютъ страны, принадлежащія Остѣ-Индской Компаніи, кои суть слѣдующія:

I. Владѣнія непосредственныя. квад. м. народонасел.

„Предсѣдательство Бенгаліи	15,000	53,323,000
— — — — — Мадраса	7,261	13,676,000
— — — — — Бомбей	3,344	1,500,000
— — — — — Нижней Бенгаліи	1,581	243,000

II. Владѣнія посредственныя:

„Князья и Государства зависимыя:

1. Король въ Оудѣ	944	3,000,000
2. Рая въ Аллахабадѣ	913	1,530,000
3. Рая въ Буртпурѣ	235	320,000
4. Рая въ Махери	142	130,000
5. Рая въ Агравѣ	250	350,000
4. Шейхъ въ Делби	261	500,000
7. Рая въ Гурвалѣ	679	305,000
8. Рая въ Голькарѣ	531	1,200,000
9. Рая въ Бопалѣ	107	250,000
10. Рая въ Ориссѣ	363	1,000,000
11. Рая Низаму	4,521	10,000,000
12. Рая Нагпура	3,297	3,000,000
13. Ассамъ и Гарроуэ	2,118	1,500,000
14. Набобъ въ Мадрасѣ	1,271	3,000,000
15. Рая въ Траванкорѣ	366	1,500,000
16. Рая въ Кочинѣ	81	150,000
17. Князья Пошвара	69	160,000
18. Государство Кайковару	847	2,000,000
19. Рая въ Саттарѣ	518	1,500,000
20. Рая въ Гузаратѣ	424	848,000
21. Рая въ Ратсбутѣ	6,195	3,500,000
22. Рая въ Кутшѣ	511	200,000

Изъ сего изчисленія явствуетъ, что владѣнія Остиндской Компаніи, состоящія вообще изъ 52,042 квад. мил. и 112,331,000 жителей, составляютъ болѣе шую половину всего Англійскаго Государства (91,169 квад. мил.) а $\frac{2}{3}$ общаго народонаселенія (161,235,000).

Сображая Остиндію съ Франціею, видно, что одиѣ непосредственныя владѣнія Компаніи (27,388 кв. мил., 77,738,000 жит.) $\frac{2}{3}$ раза обширнѣе и многочислѣннѣе Франціи; совокупно же съ посредственными владѣніями (24,654 кв. мил., 34,593,000 жит.) занимаютъ такое пространство, какъ 5 Франціи, и содержать болѣе нежели 4 раза жителей.

Народонаселеніе городовъ въ Остиндіи достойно вниманія. Франція имѣетъ 1 только городъ содержащій 890,000 жителей (Парижъ), и 2 отъ 100,000 до 145,000 (Марсель и Тулонъ); между тѣмъ какъ одна Остиндія имѣетъ 16 городовъ, заключающихъ болѣе 100,000, и именно:

Бенаресъ	630,000
Калькута	600,000
Мадрасъ	462,000
Патна	312,000
Дельги	300,000
Мирзабуръ	200,000
Дакка	200,000
Гайдерабадъ	200,000
Муршидабадъ	165,000
Бомбай	162,000
Агра	160,000
Серате	160,000
Пуна	115,000
Нагпуръ	115,000
Амедабадъ	100,000
Барода	100,000

Городовъ содержащихъ отъ 20 до 100 тысячъ Франція имѣетъ 35; владѣнія Остиндской Компаніи имѣютъ 25; Индійское народонаселеніе состоитъ изъ Индійцевъ, Монголовъ, Афгановъ, Парсовъ, Армянъ, Арабовъ и разныхъ жителей содѣственныхъ государствъ, изъ Евреевъ, Европейцевъ, потомковъ разныхъ народовъ, и т. п. Англичанъ находится вообще 40,000.

Въ отношеніи вѣроисповѣданія суть: почитатели Брамъ, Будисты, Реформованнаго исповѣданія Нанека, Могамедане, Евреи, Христіане, почитатели Конфуція и Ламы, а также Парсы. (D. P.)

(Продолженіе впереди).

*) Смотри. Лит. Вѣст. N. 64.

Biskupów Irlandzkich do tutejszey Stolicy, celem narażenia się, jak duchowieństwo ma postępować względem bilu, tyżącego się Kościoła w Irlandyi. Z początku miano uczynić propozycyą, aby podał Królowi address z prośbą o odmówienie sankcyi temu bilowi, lecz później Biskupi zaniechali tego zamysłu i słysząc, że teraz chcą tylko podać Izbie Wyższej petycyą przeciw bilowi. (Dz. P.)

Н І Е М С У.

Frankfort, dnia 25 Lipca.

Dalszy ciąg porównania potęgi angielskiej z francuzką *).

„Należy atoli zwrócić uwagę, iż najgłówniejszą ich część stanowią posiadłości Kompanii Wschodnio-Indyjskiej w Azji, które są następujące:“

„I. Posiadłości bezpośrednie:“ mil. kw. ludn.

„Prezydeneya Bengalii	15,000	53,323,000
— — — — — Madras	7,261	13,676,000
— — — — — Bombay	3,344	1,500,000
— — — — — Niższej Bengalii	1,581	243,000

„II. Posiadłości pośrednie:

„Xiążęta i Państwa podległe:

1. Król w Oude	944	3,000,000
2. Rajah w Allahabad	913	1,530,000
3. Rajah w Bhurtpur	235	320,000
4. Rajah w Macherry	142	130,000
5. Rajah w Agra	250	350,000
6. Sickhs w Delbi	261	500,000
7. Rajah w Gurwal	679	305,000
8. Rajah w Holkar	531	1,200,000
9. Rajah w Bopal	107	250,000
10. Rajah w Orisa	363	1,000,000
11. Państwa Nizamu	4,521	10,000,000
12. Rajah Nagpur	3,297	3,000,000
13. Assam i Garrows	2,118	1,500,000
14. Nabob w Madras	1,271	3,000,000
15. Rajah w Travancore	366	1,500,000
16. Rajah w Cochin	81	150,000
17. Xiążęta Polygares	69	160,000
18. Państwo Quicovaru	847	2,000,000
19. Rajah w Sattara	518	1,500,000
20. Rajah w Guzarate	424	848,000
21. Rajah w Radsbute	6,195	3,500,000
22. Rajah w Cutch	511	200,000

„Z wyliczenia tego okazuje się, że posiadłości Kompanii Wschodnio-Indyjskiej, wynoszące w ogóle 52,042 mil kw. ze 112,331,000 mieszk., stanowią większą połowę całego terytorium angielskiego (91,169 mil kw.) a $\frac{2}{3}$ ludności ogólnej (161,235,000).“

„Porównywając Indye Wschodnie z Francyą, widzimy, iż same posiadłości bezpośrednie Kompanii (27,388 mil kw. 77,738,000 mieszk.), są $\frac{2}{3}$ raza rozleglejsze i ludniejsze od Francyi; łącznie zaś z posiadłościami pośrednimi (24,654 mil kw. 34,593,000 mieszk.), zajmują przestrzeń taką, jak 5 Francyi i liczą mieszkańców przeszło 4ry razy więcej.“

„Ludność miast w Indyach Wschodnich jest nader uwagi godna. Kiedy Francya ma tylko jedno miasto liczące 890,000 mieszkańców (Paryż), a dwa od 100,000 do 145,000 (Marsylia i Tulon); same Indye Wschodnie mają miast 16, liczących przeszło 100,000, jako to:

Benares	630,000
Calcuta	600,000
Madras	462,000
Patna	312,000
Delhi	300,000
Mirzabur	200,000
Dakka	200,000
Haiderabad	200,000
Murschidabad	165,000
Bombay	162,000
Agra	160,000
Serate	160,000
Puna	115,000
Nagpur	115,000
Amedabad	100,000
Baroda	100,000

Miast liczących od 20 do 100 tysięcy Francya ma 35; Kraje Kompanii Wschodnio-Indyjskiej mają ich 25. Ludność Indyjska składa się z Indyan, Mongołów, Afghanów, Parsów, Ormian, Arabów i innych mieszkańców Państw pogranicznych, z Żydów, Europejczyków, potomków różnych narodów, i t. d. Anglików jest w ogóle 40,000.

Pod względem religii, są wielbiciele Bramy, Budhiści; religii reformowanej Naneka; Mohamedanie, Żydzi, Chryścianie, wielbiciele Konfucyusza i Lamy, oraz Parsowie. (Dz. P.)

(Dalszy ciąg nastąpi).

*) Patrz Kur. Lit. N. 64.